

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
1.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2022/362
Toplantı Tarihi/Sayısı : 14.2.2024/38
Karar Numarası : 2024/134
Başvuran : A. C. Ö.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : Uşak E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru tarafına haksız şekilde disiplin cezası verildiği ve isteği dışında başka bir ceza infaz kurumuna nakledildiği iddiasına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle;

- a. Uşak E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda barındırıldığı dönemde İş Yurtlarına bağlı deri tekstil atölyesinde dört seneden fazla bir süre çalıştığını,
- b. Sevk edildiği hastanede muayene olduktan sonra Kuruma dönmesinin akabinde 26/2/2021 tarihinde salgın hastalık tedbirleri kapsamında karantina koşusuna yerleştirildiğini,
- c. Eşyalarının büyük bir kısmının işçi koşusunda kaldığını,
- ç. Hastalığı sebebiyle bir seneden fazla bir süredir doktor kontrolünde ilaç kullanmakta olduğunu,
- d. Karantina koşusunda kaldığı sırada işçi koşusunda bulunan bazı mahkumlar tarafından raporlu ilaç kullanması gerekçe gösterilerek Kurum İdaresine şikayet edilmesi üzerine İş Yurtlarına bağlı atölyelerde çalışmakta olduğu işine son verildiğini,
- e. Karantina süresinin sona ermesi üzerine işçi koşusunda kalan eşyalarını alabileceği bilgisinin verildiğini ancak işçi koşusunda kalan bazı kişiler tarafından eşyalarının bulunduğu çantanın içerisine bali ve tutkal gibi yapıştırıcı maddeler koyularak eşyalarının kendisinin izni olmadan Kurum memurlarına teslim edildiğini,
- f. Kendisine atılan iftira sebebiyle iki gün hücre ve altı ay disiplin cezası aldığını,
- g. Buna ek olarak olaydan üç ay sonra "disiplin ve güvenlik" gerekçe gösterilerek Afyonkarahisar 2 No.lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna nakledildiğini, tanıklarının dinlenmediğini ve olayın araştırılmadan üstünün kapatıldığını iddia etmektedir.

3. Muhatap Uşak E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle;

- a. Başvuranın Uşak E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu İş Yurdu Yönetim Kurulu'nun 19/6/2019 tarih ve 2019/... sayılı kararı ile iyi halli olması göz önünde tutularak deri tekstil atölyesinde çırak olarak çalıştırılması için karar verilerek çalışan tutuklu/hükümlülerin barındırıldığı E-07 koşusuna yerleştirildiği,

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

b. Başvurana reçete edilen neurontin 400 mg isimli ilacın bağımlılık yapması ve iş güvenliği açısından sakıncalı olabilecek koordinasyon eksikliği, çift görme, uykulu yada yorgun hissetme gibi yan etkilerinin bulunması sebebiyle İş Yurdu Yönetim Kurulu Başkanlığının 2/2/2021 tarih ve 2021/... kararıyla deri tekstil atölyesindeki işine son verilmesine dair karar verildiği,

c. Başvuranın hastaneye gitmesi nedeniyle hastane dönüşü karantina koğuşu olan E-9 koğuşuna yerleştirildiği ve karantina sürecinin devam etmesi nedeniyle 8/2/2021 tarihine kadar E-9 koğuşunda kalmaya devam ettiği, tekrar hastaneye gidip gelmesinin akabinde 8/2/2021 tarihinde geçici olarak E-10 koğuşuna yerleştirildiği,

ç. Karantina süresi bitiminde yapılan PCR testi sonucunun negatif gelmesi üzerine İdare ve Gözlem Kurulunda başvuranın yerleştirileceği koğuşun belirlenmesi amacıyla görüşme yapıldığı, başvuranın suç grubuna uymayan ve tutukluların barındırıldığı bir koğuştaki kalmakta ısrar ettiği, İdare ve Gözlem Kurulu tarafından başvurana hükümlü olduğu ve hükümlü koğuşlarından konumuna ve suç türüne uygun olan koğuşlarda kalabileceğinin belirtildiği, başvuranın talebinde ısrarcı olduğu ve talebi yerine getirilmez ise açlık grevine gireceğini belirttiği,

d. Başvuranın 26/2/2021 tarihinde açlık grevine başladığını bildiren dilekçe sunduğu, akabinde tek kişilik koğuştaki kalmak istediğine dair dilekçede vermesi üzerine 26/2/2021 tarihinde tek kişilik oda olan B-7 koğuşuna yerleştirildiği,

e. 26/2/2021 tarihinde başvuranın eşyalarının bulunduğu E-7 koğuşuna götürülerek eşyalarının kontrol ettirildiği, eşyalarının X-RAY cihazından geçirildiği, kendisinin gözetiminde eşyalarının arandığı, eşyalarının sınıflandırılarak 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile Ceza İnfaz Kurumlarında Bulundurabilecekleri Eşya ve Maddeler Hakkında Yönetmelik hükümleri uyarınca üzerinde bulundurabileceği nitelikte eşyaların kendisine verildiği, koğuştaki bulunduramayacağı ve fazla sayıda bulunan eşyaların ise depoya kaldırıldığı,

f. Eşyalarının arasında Kurumda bulundurulması yasak olan iki adet şampuan kutusunun içerisine gizlenmiş beyaz tutkal ile küçük bir plastik şişe içerisine konulmuş yapıştırıcının bulunduğu, Kuruma girmesi yasak olan eşyalar hakkında kendisine nereden temin ettiği sorulduğunda tutkalı "tutkalı yıllar öncesinde serbest iken kantinden aldığını, yasaklandıktan sonra da şampuan şişelerinin içine koyarak gizlediğini, plastik şişe içerisinde bulunan yapıştırıcının ise kendisine ait olmadığını ve başkaları tarafından eşyalarının arasında konulmuş olabileceğini" beyan ettiği, bu olayla ilgili hakkında disiplin soruşturması başlatıldığı, yapılan soruşturma neticesinde hakkında Disiplin Kurulu Başkanlığının 19/3/2021 tarihli kararıyla iki gün hücreye koyma disiplin cezası verildiği ve Uşak Cumhuriyet Başsavcılığına olaya ilişkin suç ihbarında bulunulduğu,

g. Uşak Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından yapılan soruşturmada 1/4/2021 tarih ve 2021/... sayılı karar ile kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verildiği,

ğ. Başvuranın 1/3/2021 tarihinde açlık grevine girmesi üzerine kendisine eyleminin olumsuz sonuçları hakkında bilgi verildiği ve 4/3/2021 tarihinde başvuranın açlık grevi eyleminden vazgeçtiği, açlık grevine girmesi nedeniyle Disiplin Kurulu Başkanlığı tarafından başlatılan disiplin soruşturmasında başvuranın kullanmış olduğu psikiyatrik ilaçların ağırlığı da göz önüne alınarak ceza verilmesine yer olmadığına dair karar verildiği,

h. Uşak E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu İdare ve Gözlem Kurulu Başkanlığının 29/4/2023 tarihli kararıyla başvuranın belirli aralıklarla diğer barınanlarla kavga ettiği, eşyalarının içinden tutkal ve yapıştırıcı çıkmasının ardından disiplin cezası aldığı olaydan sonra başvuranın koğuştaki barınan diğer hükümlere yazmış olduğu mektuplar ile kendisine komplo kurduğunu düşündüğü kişiler için "*yanına bırakmayacağım*", "*er yada geç bir gün mutlaka herhangi bir yerde denk geleceğiz*" gibi ifadeler ile aynı eylemleri gerçekleştirebileceğinin öngörüldüğü, kendisine verilen disiplin cezasının caydırıcı ve ıslah olma yönünden yetersiz kaldığı, Kurum

şartlarında disiplinsiz davranışlarının engellenemediğinden Kurumda alınacak tedbirlerle sorunun çözülemeyeceğinin anlaşıldığı ve bu sebeple Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün 5/6/2015 tarih ve 167 No.lu Genelgenin 16'ncı maddesi gereğince konumuna uygun başka bir ceza infaz kurumuna naklinin sağlanmasının uygun olacağı değerlendirilmesinin yapıldığı ve başvuranın Afyonkarahisar 2 No.lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna nakledildiği,

1. Kurum personelinin mevzuata uygun şekilde görevlerini ifa ettiği belirtilmiştir.
4. Başvuran tarafından muhatap Kurumun görüş yazısına cevap verilmediği anlaşılmıştır.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "*Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı*" başlıklı 17'nci maddesinin üçüncü fıkrası şöyledir:

"Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz."

6. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde "*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*" Kurumun görev alanları arasında düzenlenmiştir.

7. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "*Karar Türleri*" başlıklı 65'inci maddesi şöyledir:

"(1) Kurum, yapılan başvuru veya resen inceleme kapsamında yaptığı inceleme ve araştırma sonucunda incelenemezlik kararı, gerekçeli kabul edilmezlik kararı, gönderme kararı, ihlal kararı, idari yaptırım kararı, uzlaşma kararı, ret kararı ve karar verilmesine yer olmadığına dair karar verir."

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

8. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

9. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır. Bu kapsamda başvuranın iddiaları, muhatap Kurumun cevapları ve konuya ilişkin mevzuat hükümleriyle birlikte incelenip değerlendirilmiştir.

10. Cezaevlerinde özgürlüğünden mahrum bırakılan kişilerin, tutuldukları alanların devletin kontrolü altındaki özel alanlar olması, devletin hem bu kurumda bulunanların güvenliklerinin korunması hem de düzen ve disiplini tesis etme yükümlülüğünün bulunmasının sonucu olarak bu kişilerin sosyal ilişkilerinin ve dış dünya ile iletişimlerinin sınırlandırılması kaçınılmaz olacaktır. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine (AİHM) göre, suçun önlenmesi ve disiplinin sağlanması gibi cezaevinde güvenliğin sağlanmasına yönelik kabul edilebilir makul

gerekliliklerin olması durumunda mahpusların sahip oldukları haklar sınırlanabilmektedir (AİHM, *Silver ve Diğerleri/Birleşik Krallık*, B. No: 5947/72, 6205/73, 7052/75, 7061/75, 7107/75, 7113/75, 7136/75, 25/3/1983).

11. Anayasa Mahkemesine (AYM) göre kişilerin özgürlüğünden mahrum bırakıldığı yerlerde kötü muamele olarak kabul edilebilecek hususların farklı şekillerde tezahür etmesi mümkündür. Bunlar ceza infaz kurumu idaresi ve görevlilerinin kasıtlı davranışlarından kaynaklanabileceği gibi yönetsel hatalar veya yetersiz kaynaklar sebebiyle de ortaya çıkabilir. Bu nedenle mahpuslar için bir ceza infaz kurumundaki yaşam tüm yönleriyle değerlendirilmelidir. Ceza infaz kurumlarındaki yaşam, mahpuslara sunulan aktivitelerin genişliğinden mahpuslar ve ceza infaz görevlileri arasındaki ilişkilerin genel durumuna kadar geniş bir alanda değerlendirilmelidir (AYM, *Turan Günana*, para. 37).

12. Her türlü muamele, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) 3'üncü maddesi anlamında kötü muamele kapsamına girmemektedir. AİHM ve AYM, muamelenin 3'üncü madde kapsamına girebilmesi için belirli bir asgari şiddet düzeyine ulaşması gerektiğini belirtmektedir. Asgari şiddet düzeyinin her somut olayda ayrı ayrı değerlendirilmesi gerekmektedir. Belirli bir durumda failin veya mağdurun durumu dikkate alınarak asgari eşiğe ulaşmadığı tespit edilebilecek bir muamele benzer bir durumda yine aynı açılardan değerlendirilmesi neticesinde somut olayın koşullarında asgari eşiği geçtiği yönde değerlendirilebilir (AİHM, *Cruz Varas ve Diğerleri/İsveç*, B. No: 15576/89, 20/3/1991, para. 83).

13. AİHM, bir iddianın kanıtlanması hususunda yeterli ölçüde sağlam, kesin ve aralarında çelişki olmayan çıkarımların ve aynı derecede çürütülememiş maddi karinelere bir arada bulunmasını aramıştır (AİHM, *İrlanda-Birleşik Krallık*, B. No: 5310/71, 10/9/2018, para. 161). AİHM, bir kötü muamelenin Sözleşme'nin 3'üncü maddesi kapsamında değerlendirilebilmesi için belli bir şiddet seviyesine ulaşması gerektiğini; bu asgari seviyenin göreceli olduğunu; vakadaki muamelenin niteliği ve bağlamı, icrasının şekli ve yöntemi, süresi, fiziksel ve ruhsal etkileri ve bazı durumlarda mağdurun cinsiyeti, yaşı ve sağlık durumu gibi koşullara bağlı olduğunu ifade etmiştir (AİHM, *Bouyid/Belçika*, B. No: 23380/09, 28/9/2015, para. 86).

14. Somut başvuruda, başvuran barındırıldığı Kurumda İş Yurtlarına bağlı deri tekstil atölyesinde çalışmakta olduğu işinden koğu arkadaşlarının raporlu ilaç kullandığını şikayet etmesi üzerine işine son verildiğini iddia etmektedir. Muhatap Kurum tarafından gönderilen bilgi ve belgeler incelendiğinde başvuranın kullanmakta olduğu ilacın çalışmakta olduğu işini etkileyebilecek ciddi yan etkilere sahip olması nedeniyle İş Yurdu Yönetim Kurulu Başkanlığının kararı ile işine son verildiği anlaşılmıştır. Neurontin 400 mg isimli ilacın kullanma talimatında "baş dönmesi, koordinasyon eksikliği, viral enfeksiyon, uyusuk hissetme, yorgun hissetme, ateş" çok yaygın yan etkiler arasında sayılmıştır. Bu sebeple başvurunu işten çıkarılmasının Kurum İdaresinin başvurunu kasti olarak cezalandırmak gibi bir amaca hizmet etmediği, atölyede yaşanabilecek herhangi bir iş kazasına mahal verilmesini önlemek amacıyla atılan bir adım olduğu bu sebeple kötü muamele yasağının ihlal edilmediği değerlendirilmiştir.

15. Başvuranın eşyalarının arasından tutkal ve yapıştırıcı maddesi bulunması üzerine disiplin soruşturması başlatıldığı, tarafına haksız şekilde disiplin cezası verildiği iddiasıyla ilgili olarak muhatap Kurum tarafından gönderilen bilgi ve belgeler incelendiğinde başvuranın işçi koğuşundan ayrılması ve yeni koğuşa yerleştirilmesi üzerine başvuranın eşyalarının toplatıldığı ve kontrol sırasında eşyalarının arasından Kurumda bulundurulması yasak olan maddelere rastlanması üzerine disiplin soruşturması başlatıldığı, olayla ilgili başvuranın ifadesinin aldığı ve Uşak E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Disiplin Kurulu Başkanlığının 19/3/2021 tarihli kararıyla iki gün hücreye koyma disiplin cezası verildiği anlaşılmıştır. Ceza verme kararında başvuranın söz konusu yasaklı maddelerden tutkal maddesini daha önce edindiği ve yapıştırıcı maddenin ise nereden geldiğini bilmediğini beyan ettiği görülmüştür. Bahsi geçen tutkal maddesi mahpusların Kurumda bulundurulması yasak olan maddelerden olduğundan eyleminin sonucunda disiplin cezası verilmiştir. Ceza infaz kurumunun koşulları bütün olarak

değerlendirildiğinde, başvuranın haksız şekilde disiplin cezası verildiği iddiasının kötü muamele yasağını aşacak eşikte olmadığı ve bu nedenle ihlal bulunmadığı değerlendirilmiştir.

16. Başvuranın yukarıda bahsi geçen olaydan sonra güvenlik ve disiplin gerekçeleriyle kendi isteği dışında Afyonkarahisar 2 No.lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna nakledildiği iddiasına ilişkin olarak başvuranın tarafına disiplin cezası verildiği olayla ilgili bazı mahpuslarla husumetinin bulunduğu ve koğuş arkadaşlarına yazdığı mektupta yer alan ifadelerden ileride istenmeyen olayların yaşanabileceğinin öngörüldüğü bu sebeple nakledildiği anlaşılmaktadır. Ceza İnfaz Kurumu İdaresi tarafından olumsuz sonuç doğurabilecek eylemlerin engellenmesi adına Kurum İdaresi tarafından önlem alınması kaçınılmazdır. Tüm bu sebepler birlikte değerlendirildiğinde başvuranın disiplin nedeniyle başka bir ceza infaz kurumuna nakledilmesinin kötü muamele yasağı eşliğini aşmadığı ve bahsi geçen olayda ihlal bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

17. Sonuç olarak; ceza infaz kurumundaki tutulma koşulları bir bütün olarak değerlendirildiğinde, yukarıda açıklanan nedenlerle başvurudaki iddialar kapsamında hak ihlaline varan bir uygulama bulunmadığı, bu çerçevede kötü muamele yasağının ihlal edilmediği kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvuruda KÖTÜ MUAMELE YASAĞININ İHLAL EDİLMEDİĞİNE,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

14/2/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Aışan TİRYAKİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

İsmailAYAZ
Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Üye

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Üye

e-imzalıdır

Av. Zennure BER
Üye